

Адиктивна поведінка молодших школярів

Проблема адиктивної поведінки в сучасному світі виявилася ледь не найзаплутанішою і важкою з усіх, що стоять перед людством. Більшість людей мають травмуючий досвід обтяжуючої залежності, починаючи від солодоців, бажання зануритися з головою в цікаву комп'ютерну гру і закінчуючи нікотиною, алкогольною і наркотичною залежністю. Так що ж таке адиктивна поведінка?

Адиктивна поведінка (addiction — схильність) — одна з форм деструктивної поведінки, яка виражається в прагненні до відходу від реальності шляхом зміни свого психічного стану за допомогою прийому деяких речовин або постійної фіксації уваги на певних предметах або активностях (видах діяльності), що супроводжується розвитком інтенсивних емоцій. Цей процес настільки захоплює людину, що починає керувати її життям. Людина стає безпорадною перед своєю пристрастю. Вольові зусилля слабшають і не дають можливості протидіяти адикції.

Існує кілька класифікацій залежної поведінки, в основі більшості з них лежить вид адиктивного агента (об'єкта, виду діяльності, відносини), за допомогою якого здійснюється зміна настрою і відхід від реальності.

Існують такі види адикцій:

1. Нехімічні адикції: гемблінг (пристрасть до азартних ігор); інтернет-адикція; любовна адикція; сексуальна адикція; адикція відносин (співзалежність); работогольня адикція; шопінг (адикція до витрати грошей).

2. Хімічні адикції: алкоголізм; наркоманія; токсикоманія; прийом лікарських засобів в дозах, що перевищують терапевтичні; прийом препаратів побутової хімії.

3. Проміжна група: адиктивне переїдання; адиктивне голодування.

У дітей молодшого шкільного віку зустрічаються адикції виду нехімічного (інтернет -адикція, адикція відносин) і хімічного (наркоманія, токсикоманія, прийом лікарських засобів в дозах, що перевищують терапевтичні).

Спровокувати адиктивну поведінку можуть особистісні якості дитини, такі як: низька самооцінка; невпевненість в собі; схильність до агресії; низька емоційна стійкість; незібраність; ворожість.

Основними проблемами адиктивної поведінки являються наступні:

- порушення емоційних зв'язків з іншими людьми і формування замість них емоційних зв'язків з предметами, неживими системами і т.д.;
- не вирішення проблем, а їх поглиблення;

- зниження волі, здатності до вольових дій і вчинків;
- втрата почуття реальності і рівноваги в навколишньому середовищі;
- нездатність відчувати людські почуття і радості від спілкування з близькими, з друзями і т.д.;
- відсутність пристосованості до зовнішніх впливів, в тому числі в відносинах з людьми;
- припинення душевного розвитку адикта;
- зміна особистісних характеристик, таких як: пізнавальні потреби, моральні норми, естетичне сприйняття, комунікативний компонент і ін.

В якості основних причин відхилень у поведінці у молодших школярів вченими виділені такі. В першу чергу, це бездоглядність дітей. Тут мається на увазі надання в окремих сім'ях повної свободи. Тут діти вбачають нестачу уваги до себе. Їм здається, що вони нікому не потрібні. У свою чергу така бездоглядність може бути наслідком різних причин: батьківська зайнятість, реальне небажання виховувати дітей, принципи виховання.

При бездоглядності у дітей формуються такі форми поведінки, як нескінченне блукання на вулиці, відсутність зайнятості, прогули шкільних уроків, втечі з батьківського дома. Така поведінка виступає в ролі самоствердження. Також наголошуються такі форми поведінки як використання ненормативної лексики. Одним із різновидів також є обман дорослих. Дослідником І.А. Горьковим виділені соціально-психологічні передумови формування адиктивної поведінки молодших школярів. Серед них виділяють: - зайвий контроль по відношенню до дитини, підвищена вимогливість; - відношення знедоволеної людини з боку близьких родичів; - застосування силових методів у вихованні дітей і дозвіл їх використовувати з іншими людьми.

Тож, що робити батькам, щоб запобігти такій поведінці:

Вам у цьому можуть допомогти рекомендації фахівців Філадельфійського дитячого центру по забезпеченню «гармонії між домашнім та шкільним життям дитини» :

1. Надихніть дитину на розповідь про свої шкільні справи. Кожного тижня вибирайте час, вільний від домашніх справ, та уважно розмовляємо з дитиною про школу. Запам'ятовуйте окремі імена, події та деталі, які дитина сповіщає вам, використовуйте їх у подальшому для того, щоб розпочати подібні бесіди про школу. Обов'язково запитуйте вашу дитину про його однокласників, справи у класі, шкільні предмети, педагогів.

2. Регулярно розмовляйте з учителями вашої дитини про її успішність, поведінку та взаємостосунки з іншими дітьми. Навіть якщо немає особливих причин для занепокоєння, консультируйтесь з учителем вашої дитини не рідше,

ніж раз у два місяці. Під час бесіди виразіть своє прагнення покращити шкільне життя дитини. Якщо між вами та вчителем виникають серйозні розбіжності, докладіть усіх зусиль, щоб мирно розв'язати їх, навіть якщо доведеться спілкуватися для цього з директором школи.

3. Не пов'язуйте оцінки за успішність дитини зі своєю системою покарань та заохочень.

Вам необхідно знати, яке шкільне життя вашої дитини, та бути впевненим, що вона отримує гарну освіту. Відвідуйте всі заходи та зустрічі, які організують для батьків, використовуйте будь-які можливості, щоб дізнатись, як ваша дитина навчається та як її навчають.

4. Допмагайте дитині виконувати домашні завдання, але не робіть їх самі. Встановіть разом із дитиною спеціальний час, коли слід виконувати домашні завдання, і слідкуйте за виконанням цих установок. Це допоможе вам сформувати хороші звички до навчання. Якщо дитина звертається до вас із питаннями, пов'язаними з домашніми завданнями, допоможіть їй знайти відповіді самостійно, а не підказуйте їх.

5. Допоможіть відчувати інтерес до того, що викладають у школі. З'ясуйте, що взагалі цікавить вашу дитину, а потім встановіть зв'язок між її інтересами та предметами, які вивчають у школі. Наприклад: любить фільми – купіть книгу, по якій поставлений фільм, так виникне любов до читання; любить гратися – купуйте довідники, так виникне прагнення дізнаватись про що-небудь нове. Шукайте будь-які можливості, щоб дитина могла застосувати свої знання, отримані в школі, у домашній діяльності.

6. Особливі зусилля прикладайте для того, щоб підтримати спокійну та стабільну атмосферу в домі, коли у шкільному житті дитини відбуваються зміни.